

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Royal Norwegian Ministry of the Environment

Ny planlov – bedre mulighet til å ivareta friluftsinnteressene?

Planlovutvalgets arbeid

- Opprettet i oktober 1998
- Første delutredning
NOU 2001:7 i januar 2001
- Endelig utredning med
lovforslag
NOU 2003:14 i mai 2003
- Høring av lovforslaget med
frist 1. september og
1. desember 2003.

Aktuelle endringer i plan- og bygningsloven

- Tidsfrister for behandling av planer innført fra 01.07.2003
- Ot.prp. om endringer i bestemmelsene om klage og innsigelse lagt fram 16.01.2004 og vedtatt i Lagtinget 30.03.2004.
- Ot.prp. om KU for planer og programmer mv. vedtatt i Lagtinget 25.05.2004.
- Forskrift om redusert gebyr ved oversittelse av frist for behandling av private reguleringsforslag innføres fra 01.07.2004.
- Forskrift om kart og stedfestet informasjon innføres fra 01.07.2004.
- Forslag om utbyggingsavtaler følges opp av KRD i samarbeid med MD.

Oppfølging av Planlovutvalgets forslag

” I Innst.O. nr. 67 (2002-2003) om tidsfrister i planleggingen har energi- og miljøkomiteen i sine merknader regnet med at Stortinget vil få til behandling en proposisjon som gjennomgår plan- og bygningsloven samlet.

Jeg vil derfor avvente resultatet av Bygningslovutvalgets arbeid, slik at det kan foretas en gjennomgripende revisjon av hele plan- og bygningsloven med sikte på bl.a. bedre samkjøring av plan- og byggesaker. ”

Børge Brende
i Stortinget 05.05.04

Dagens lovgrunnlag for friluftsliv

1. **Friluftsloven**

Den inneholder ikke bestemmelser om arealplanlegging

2. **Naturvernloven**

I lovens forarbeider kommer det klart fram at det er et viktig formål med loven å sikre allmennhetens friluftsliv i mest mulig urørt natur.

3. **Motorferdselsloven**

med system med forbud og tillatelser for motorisert ferdsel i utmark og vassdrag.

4. **Plan- og bygningsloven**

gir i dag begrensede muligheter til å prioritere friluftsliv på et overordnet plannivå. Lovens mulighet til å regulere til spesialområde er lite brukt for friluftsliv.

PLUTs forslag med betydning for friluftslivet

- Forsterkede regler om medvirkning og planprogram
- Bestemmelsene om konsekvensutredninger også for planer
- Arealformålene i kommunale planer gis utvidede bestemmelser
- Hensynssoner nytt ”grep”
- Forlenget rettsvirkning for kommuneplanens arealdel
- Byggeforbud i 100-meters sonen langs sjøen
- Fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning
- Bestemmelser om planlegging av ”markaområder” omkring byer og tettsteder
- Andre ”særlige planleggingsoppgaver”
- Innstramning i dispensasjonsbestemmelsene
- Samordningsregler i særlovene.

Forsterkede regler om medvirkning og planprogram

- Planmyndigheten skal sørge for åpen, bred og tilgjengelig medvirkning i lokalsamfunnet og dialog med organiserte og uorganiserte interesser. Som hovedregel skal opplegg for medvirkning fastlegges i planprogrammet.
- For planer som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn, skal det utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet.
- Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.
- Enhver som fremmer planforslag skal legge til rette for medvirkning.
- Forslag skal sendes myndigheter og andre offentlige organer, private organisasjoner og institusjoner, som blir berørt av forslaget, til uttalelse innen en fastsatt frist.

Konsekvensutredninger også for planer

Endring vedtatt i Stortinget 25. mai 2004

[Ot.prp. nr. 47 (2003-2004)]:

§ 16-2 Krav om konsekvensutredning for planer med vesentlige virkninger:

”For fylkesplaner og kommuneplaner som fastsetter retningslinjer eller rammer for fremtidig utbygging, samt for reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn, gjelder bestemmelsene om konsekvensutredninger i kapittel VII-a i tillegg til saksbehandlingsbestemmelsene i § 19-4, § 20-5, § 27-1 og § 27-2.”

Arealformålene i kommunale planer

Kommuneplanens arealdel

- «Grønnstruktur og grøntområde i tilknytning til byggeareal» er særskilt underkategori til Bebyggelse og anlegg som det kan fastsettes bestemmelser til
(§ 9-7, arealformål nr. 1)
- Bestemmelser til LRNF-områdene (bl.a. om bygging av landbruksveger og motorisert ferdsel i utmark)
(§ 9-7, arealformål nr.3)
- Bestemmelser til sjø- og vassdragsformålene
(§ 9-7, arealformål nr.4)

Bestemmelser til arealdelen

3) Areal for landbruks-, reindrifts-, natur- og friluftsmål (LRNF-areal)

I LRNF-areal kan kommunen gi bestemmelser om plassering, omfang, størrelse, utforming m.v. av nye bygninger og anlegg, herunder om bygninger og anlegg i landbruket og reindriften. Kommunen kan også gi bestemmelser om endret bruk av eksisterende bygninger og anlegg, herunder forby endring i visse områder eller til visse formål.

Kommunen kan videre gi bestemmelser om annen bruk og vern av arealer, og om ferdsel, av hensyn til landbruket, reindriften, friluftslivet eller vern av natur- eller kulturmiljø. Bestemmelser som har vesentlig betydning for igangværende virksomhet, kan bare pålegges gjennom områdeplan eller detaljplan. Kommunen kan også gi bestemmelser om praktisering av annen lovgivning som regulerer virksomhet i slike områder så langt kommunen er tillagt myndighet etter vedkommende lov, herunder om bygging av landbruksveger, motorisert ferdsel i utmark m.v.

Hensynssoner

1. Sikrings-, støy- og faresoner
 2. Sone med særlige krav til infrastruktur
 3. Sone for nærmere angitt bruk eller vern *herunder blant annet jordvernsone, sone med viktig biologisk mangfold, differensierte jordbruks-, skogbruks- og reindriftssoner, sone med særlige hensyn til kulturvern, kulturlandskap, naturvern eller friluftsliv, sone med ferdselsbegrensninger og restriksjoner på bobil- og campingvogner m.v*
 4. Sone for særlige samarbeids- eller eierformer
- Angir betingelsene for bruken av arealene i form av særlige hensyn eller restriksjoner.
 - Angis uavhengig av arealformålene i en plan.
 - Hensynssoner kan brukes til å angi områder som er av spesiell interesse for friluftslivet, eller angi begrensninger på bruk av områder som følger av vedtak etter annen lovgivning

Lengre binding av deler av kommuneplanens arealdel

”Når nasjonale eller viktige regionale eller kommunale hensyn tilsier det, kan Kongen bestemme at nærmere angitte deler av arealdelen ikke skal kunne endres eller oppheves innen en nærmere angitt tidsramme uten etter samtykke av departementet . Slikt vedtak må treffes innen 12 uker etter at departementet har mottatt planen. Forslag til slikt vedtak må være behandlet som del av planen etter § 10-2 til § 10-4.

For areal for bebyggelse og anlegg og areal for omforming og fornyelse som nevnt i § 9-7, kan en plan ikke gjøres gjeldende for lengre enn 10 år uten nytt planvedtak.”

(§ 9-10)

Byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen

- Byggetiltak og innhegning kan ikke oppføres eller settes i verk nærmere sjøen enn 100 meter fra strandlinjen. Forbudet gjelder så langt ikke annet er fastsatt i områdeplan eller detaljplan.

Et mindretall (Bugge, Evensen og Saglie) foreslår følgende tilføyelse :

”I slike planer bør bygging i 100-metersbeltet så vidt mulig unngås av hensyn til naturmiljø, friluftsliv og andre allmenne interesser.”

- I arealdel til kommuneplan kan kommunen gi nærmere bestemmelser om oppføring av nødvendige bygninger og mindre anlegg, og opplag, for landbruk, fiske, fangst, havbruk og sjøverts ferdsel, i 100-metersbeltet. Tilsvarende gjelder for fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning.

Fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning

- For å vareta nasjonale eller regionale hensyn og interesser knyttet til arealbruk, kan det utarbeides fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning.
- For slik plan gjelder reglene om behandling av arealdel til kommuneplan tilsvarende.
- Den enkelte kommune plikter å medvirke til at det settes i verk tiltak for å sikre bred medvirkning fra berørte interesser og fra allmennheten.
- En fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning skal, når den er vedtatt av fylkestinget, legges fram for Kongen for godkjenning.
- Ved godkjenningen fastsettes planens bindingstid. Bindingstiden kan forlenges på grunnlag av tilråding i regional planstrategi.
- En fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning skal så snart som mulig innarbeides i planene til de kommuner som berøres.

Bestemmelser om planlegging av ”markaområder”

- Gjelder større sammenhengende natur og friluftsområder av nasjonal og regional betydning og større friluftsområder omkring byer og tettsteder.
- Formålet med planleggingen skal være å sikre natur- og friluftsverdiene i kombinasjon med andre verdier.
- Planleggingen er et felles ansvar mellom staten, fylkeskommunene og kommunene.
- Ordinære plantyper og planbehandling etter loven skal benyttes.
- Planforberedelsen kan etter avtale overtas av annen myndighet enn planmyndighetene.
- Gjeldene kommunale eller regionale planstrategier skal ligge til grunn for arbeidet.

Andre ”særlige planleggingsoppgaver”

- **Samordnet vannplanlegging**
For en samordnet planlegging i en vannregion (nedbørsfelt med tilhørende kyst og sjøområder)
- **Kystsoneplanlegging**
For en langsiktig vurdering av ulike interesser som knytter seg til kystsonen for større områder under ett.
- **Samordnet areal og transportplanlegging**
For å legge til rette for et bærekraftig utbyggingsmønster.

Innstramningen i dispensasjonsbestemmelsene

Det foreslås egen dispensasjonsbestemmelse for dispensasjon fra byggeforbudet i 100-metersbeltet.

”Dispensasjon kan gis dersom hensynene bak byggeforbudet i § 1-13 eller planen ikke blir skadelidende, og fordelene ved å gi dispensasjon anses for å være større enn ulempene etter en samlet vurdering.

(§ 19-1, annet ledd)

Departementet kan i forskrift legge myndigheten til å gi dispensasjon fra bestemte planer, for bestemte typer tiltak, eller i bestemte områder av landet til statlig eller fylkeskommunal myndighet.

(§ 19-1, tredje ledd)

Det kan stilles slike vilkår for å gi dispensasjon som anses nødvendige for å oppfylle kravet i andre ledd.

(§ 19-1, fjerde ledd)

Samordningsregler i særlovene

(1)

- Endringene i andre lover går ut på at vedtak som har betydning for arealbruk som er fattet med vedtak i særlov skal komme til uttrykk i arealplanene, i første rekke gjennom hensynssoner. Vedtak etter særlov skal heller ikke være i strid med planer etter PBL.
- 1. **Lov om vassdragsreguleringer** endres slik at vedtak om konsesjon til vassdragsregulering skal så vidt mulig bygge på planlegging og planer etter plan- og bygningsloven.
- 2. **Lov om naturvern** endres slik at vern av områder etter denne lov skal så vidt mulig skje på grunnlag av planlegging og planer etter plan- og bygningsloven.
- 3. **Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag** endres slik kommunen i planer kan gi bestemmelser, herunder forbud, om motorisert ferdsel i utmark som omfattes av denne lov (ferdsel begrenses til bestemte områder eller langs bestemte traseer eller til bestemte formål eller bestemte tidsrom.)

Samordningsregler i særlovene

(2)

Andre lover som foreslås endret:

4. Kulturminneloven
5. Lov om vern mot forurensninger og avfall
6. Viltloven
7. Lov om oppdrett av fisk, skalldyr m.v.
8. Energiloven
9. Lov om laksefisk og innlandsfisk m.v
10. Lov om luftfart
11. Vannressursloven
12. Lov om havbeite

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Royal Norwegian Ministry of the Environment

Plan- og bygningsloven et redskap

